

Netwerkbijeenkomst 'Zorgen voor een beter voetgangersbeleid'

16 april 2026

Expertteam Voetgangersdomein Wandelnet

Programma

13.05 uur | Introductie Expertteam Voetgangersdomein door voorzitter Alex Hulshoff

13.25 uur | In gesprek met Tyas Bijlholt (Wethouder Amersfoort) over de keuzes, kansen en plannen in de Gemeente Amersfoort

13.45 uur | Het landelijk beleid en de keuzes rondom voetgangersveiligheid en mobiliteit door David Anker (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat)

14.15 uur | Toelichting Nationaal Masterplan Lopen en de inzet van het Expertteam door Frank Hart (Wandelnet)

14.30 uur | Koffiepauze

14.45 uur | Het belang van obstakelvrije loopruimte door Marijn Veraart (CROW)

15.15 uur | Wrap-up en conclusies

15.30 uur | Afsluiting

WANDELNET

Altijd in beweging

Alex Hulshoff

Voorzitter

Expertteam Voetgangersdomein

- 1953 Oprichting Nederlandse Vereniging Bescherming Voetgangers
(In 1994 Voetgangersvereniging)
- 1973 Oprichting Pressiegroep Stop de Kindermoord
(In 1993 opgegaan in Stichting Kinderen Voorrang)
- 2000 Beide fuseren met Veilig Verkeer Nederland en gaan verder als 3VO
Verenigde Verkeers Veiligheids Organisatie
(Naamswijziging in 2006 naar Veilig Verkeer Nederland - VVN)
- 2012 Koerswijziging VVN, neemt afstand van het gedachtegoed van de fusie
- 2013 Oprichting Stichting MENSenSTRAAT

Stichting MENSenSTRAAT (2013 – 2025)

Werken aan MensenStraten

Stond voor aantrekkelijke, veilige en toegankelijke straten voor mensen.

Voor openbare ruimte van ons allemaal: om ons te verplaatsen en om lekker buiten te zijn.

Ruimte voor voetgangers en fietsers, kinderen en ouderen, slenteraars en zonneniers.

Rijdend verkeer en geparkeerde voertuigen mogen het lopen en verblijven in de openbare ruimte niet wegdrücken.

Expertteam Voetgangersdomein (2025 – heden)

Voetgangersdomein — ruimte om te lopen, ruimte om te leven

De straat heeft uiteenlopende functies. Mensen gebruiken de straat of stoep om zich te verplaatsen. Maar ook om elkaar te ontmoeten, er te werken, even te wachten om te spelen en een ommetje te lopen.

Die diversiteit aan functies staat onder druk. Bij de inrichting en het beheer van de buitenruimte zijn veel beleidsterreinen en vakgebieden betrokken. Die werken vaak langs elkaar heen. Zo raakt de grote lijn uit het zicht.

Daarom zet het expertteam voetgangersdomein zich in voor een sterk voetgangersdomein.

W/ANDELNET

Altijd in beweging

VOETGANGERS

Voetganger, we zijn het allemaal!

Onze definitie

Een voetganger is iedereen die zich te voet beweegt of verblijft in de openbare ruimte.

Daarnaast worden ook mensen die daarbij hulpmiddelen (wandelstok, krukken, rollator, rolstoel) nodig hebben als voetganger opgevat. Ook met kinder- of wandelwagen ben je een voetganger.

W/ANDELNET

Altijd in beweging

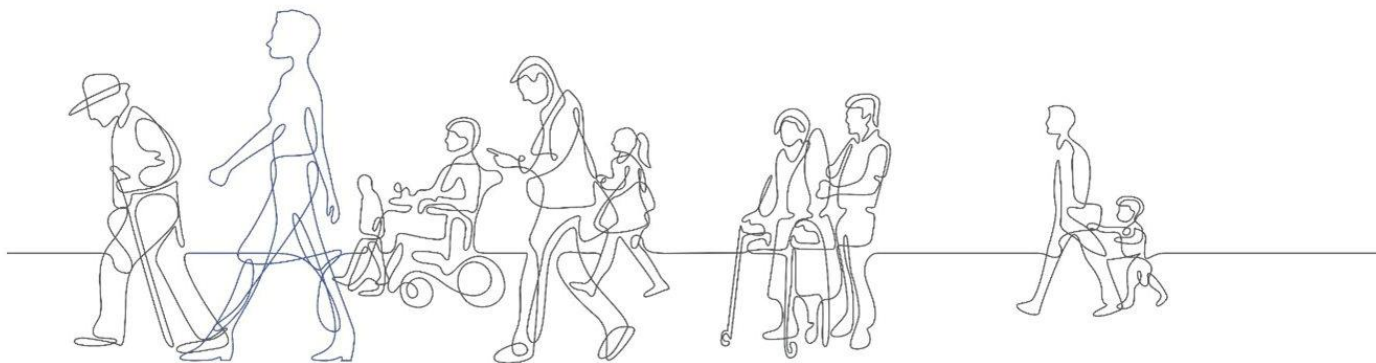
VOETGANGERS

Dé voetganger bestaat niet!

Voetgangers vormen een zeer heterogene groep. De diversiteit van deze groep is zeer groot en laat zich eigenlijk niet goed categoriseren.

Zo'n 50% van de mensen kan niet voldoen aan het beeld dat er heerst met betrekking tot de gemiddelde voetganger (een volwassene, fit en gezond, iemand die ook best op een andere manier -met de fiets, auto of OV- dan lopend ergens kan komen).

Zo worden meer dan 4.000.000 mensen in Nederland gehinderd door een beperking waardoor ze ook begrensd worden bij hun activiteiten.

W/ANDELNET

Altijd in beweging

VOETGANGERS

Het voetgangersdomein, onze visie

Voetgangersgedrag, de 4 vormen

Optimaal voetgangersbeleid, STOP of STOMP

Ruimte voor de voetganger, de mens centraal

Verleidelijke voetgangersinfrastructuur

Toegankelijke voetgangersinfrastructuur, Design 4 all

WANDELNET

Altijd in beweging

Vragen?

Stad en land toegankelijker en aantrekkelijker maken voor alle voetgangers.

Daar gaan we bij Wandelnet voor.

<https://www.wandelnet.nl/voetgangersdomein>

Netwerkbijeenkomst 'Zorgen voor een beter voetgangersbeleid'

16 april 2026

Expertteam Voetgangersdomein Wandelnet

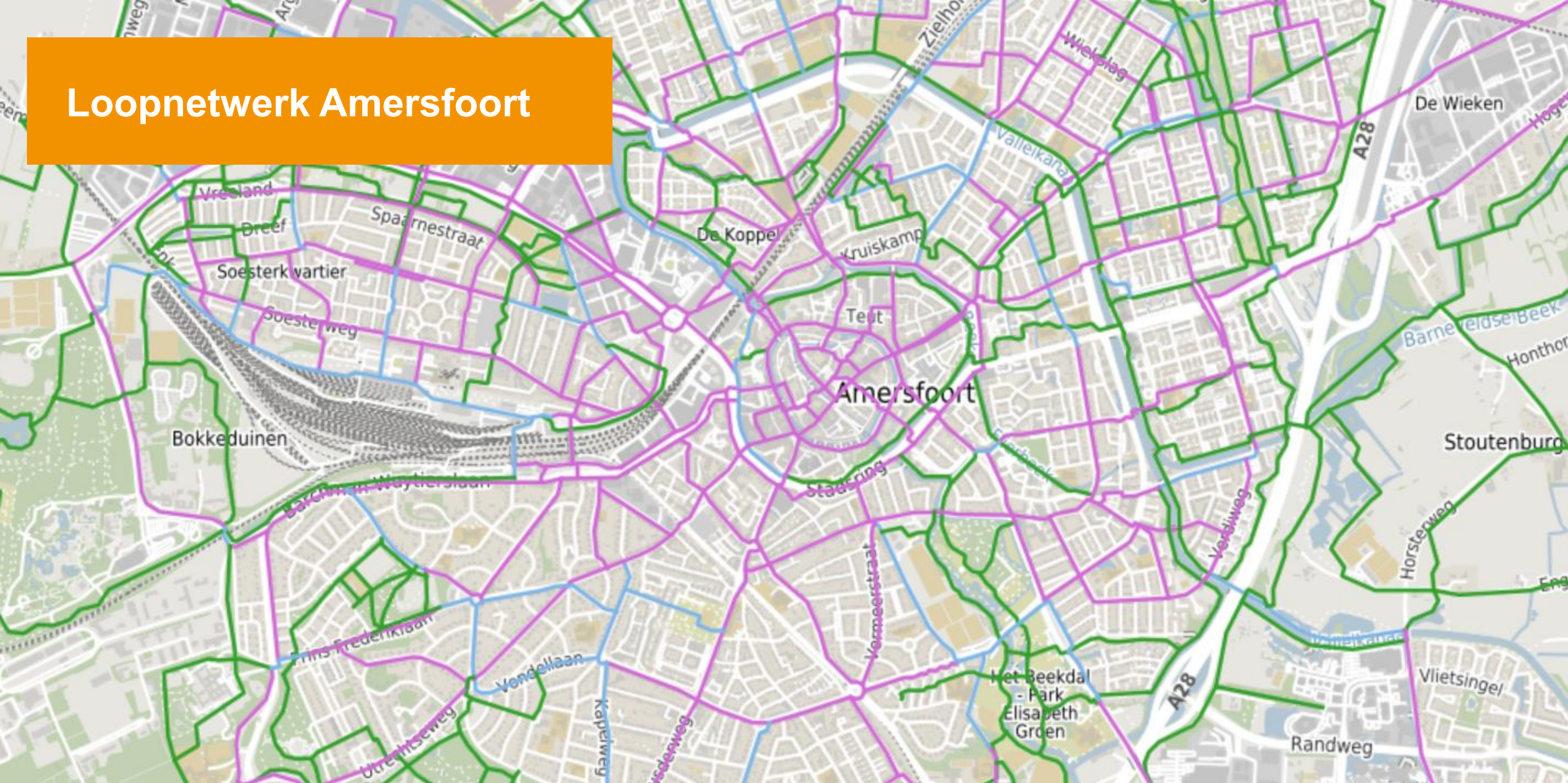

Tyas Bijholt

Wethouder Mobiliteit, Kunst en cultuur,
Onderwijs mbo/hbo,
Onderwijs en arbeidsmarkt,
Gemeente Amersfoort

Loopnetwerk Amersfoort

Varkensmarkt

Schoolstraat

Van 50 naar 30 km/u

De stopafstand is de helft korter bij 30 km/u.

30

minimaal 13 meter

50

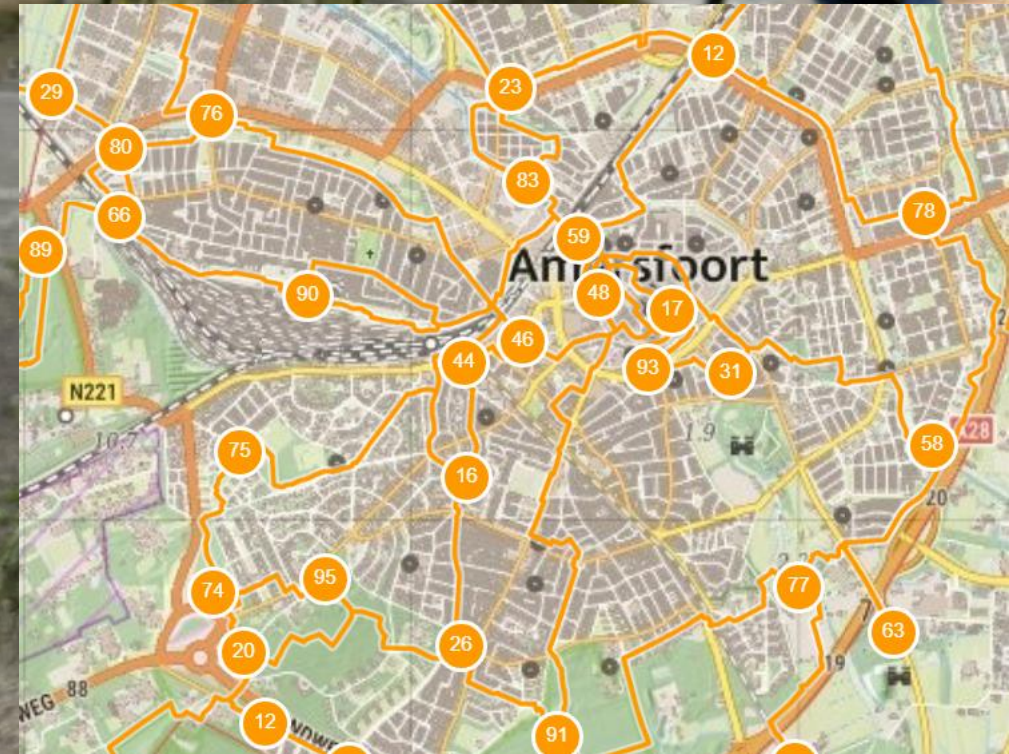
minimaal 27 meter

Deel de
straat met
de kinderen

Wandelnetwerk

Prioriteit bij VRI's

Levensader Noordewierweg

Vermeerstraat

Netwerkbijeenkomst 'Zorgen voor een beter voetgangersbeleid'

16 april 2026

Expertteam Voetgangersdomein Wandelnet

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Voetgangersbeleid IenW

Lopen als kans

Piet Stolk en David Anker

Inhoud

- Wat loopfeiten
- Voetgangersbeleid IenW: Lopen als kans
- Onderzoek naar wandelgebieden en routes op het grondgebied van IenW
- Platform Ruimte voor Lopen
- Nationaal Masterplan Lopen
- Verkeersveiligheid
- Voetgangersveiligheid

Wat loopfeiten

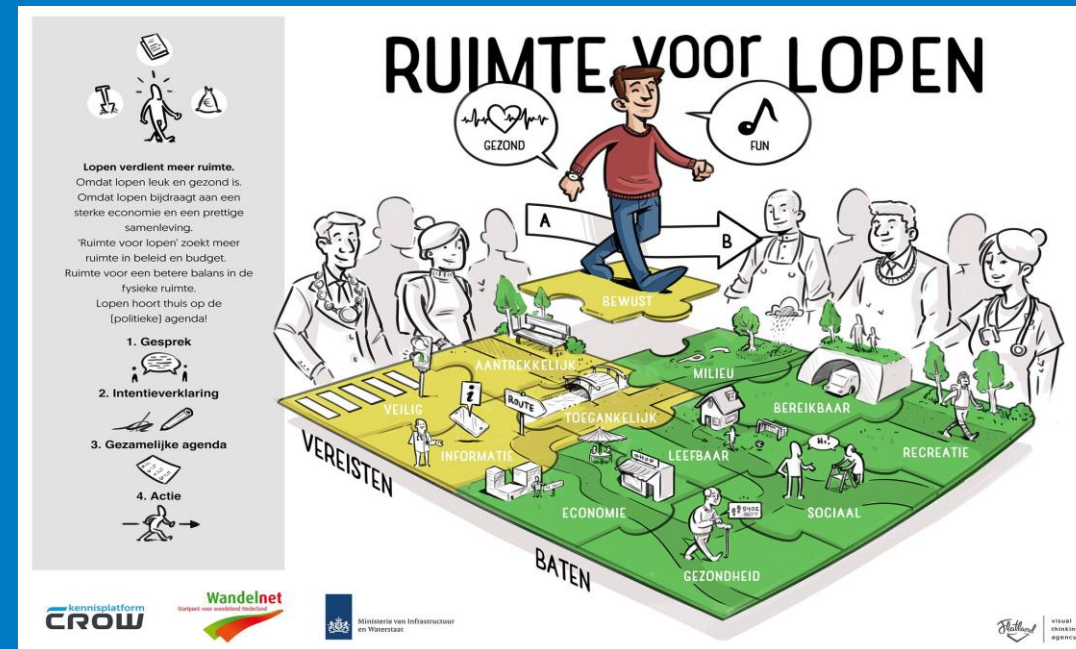
- Bijna een kwart (23%) van de verplaatsingen in Nederland wordt te voet afgelegd.
- De meeste verplaatsingen tot 500 meter worden te voet afgelegd (83%) en de helft van de verplaatsingen tussen 500 meter en 1 kilometer (51%).
- Bij verplaatsingen van meer dan 1 kilometer neemt het aandeel lopen snel af.

Doelen IenW op het gebied van lopen:

- Internationaal
- Stimuleren van ketenmobiliteit
- Stimuleren van Lopen op korte afstanden
- Verbeteren voetgangersveiligheid
- Faciliteren decentrale overheden

Onderzoek naar wandelgebieden en routes op het grondgebied van "IenW"

Loopareaal rond OV-knooppunt: Amersfoort Centraal

Aandeel netwerk op Rijksaronden*

Ongevallen (voetaandrs betrokken)

OV Knoop

Treins

Overig

Druktekla

1 (Zee)

2 (Dru)

3 (Nor)

4 (Rus)

5 (Zee)

Bereikbaa

4 km/u

5 km/u

6 km/u

Beheerde

Infrast

Rijksvs

ProRa

Staats

Overig

Beheerder

Infrastructuur en Waterst

Rijksvastgoedbedrijf (RVE)

ProRail B.V en Railinfratr

Staatsbosbeheer (SBB)

Overig

Loopareaal rond OV-knooppunt: Apeldoorn

Ongevallen (voetgangers betrokken)

OV Knooppunt

Treinstation

Overig

Drukteklasse reguliere voe

1 (Zeer druk)

2 (Druk)

3 (Normaal)

4 (Rustig)

5 (Zeer rustig)

Bereikbaarheid bij:

4 km/u

5 km/u

6 km/u

Beheerder

Infrastructuur en Waterst

Rijksvastgoedbedrijf (RVE)

ProRail B.V en Railinfratr

Staatsbosbeheer (SBB)

Overig

Loopareaal rond NOVI-gebieden: CID Binkhorst

Ongevallen (voetgangers betrokken)

NOVI-gebied

Drukteklasse reguliere voetgangers

1 (Zeer druk)

2 (Druk)

3 (Normaal)

4 (Rustig)

5 (Zeer rustig)

Bereikbaarheid bij:

4 km/u

5 km/u

6 km/u

Beheerder

Infrastructuur en Waterstaat (IenW)

Rijksvastgoedbedrijf (RVB)

ProRail B.V en Railinfratr

Staatsbosbeheer (SBB)

Overig

Aandeel netwerk op Rijksgroden*

Klasse	IenW	RVB	Rail	SBB	Overig
1	0.3%	1.2%	1.5%	0.9%	0%
2	0.1%	0.7%	0.6%	1.4%	0%
3	0%	0.5%	0.3%	2.2%	0.1%
4	0%	0.4%	0.6%	3.2%	0%
5	0%	0.4%	6.3%	10.8%	0.1%

*Gebaseerd op loopsnelheid van 6 km/u

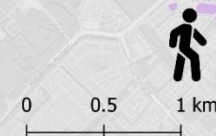
Totale ongevallen 384

Beheerder	Ongevallen
IenW	3
Rail	1

Dat
ADVANCING AI

Dat.mobi
ADVANCING ANALYTICS

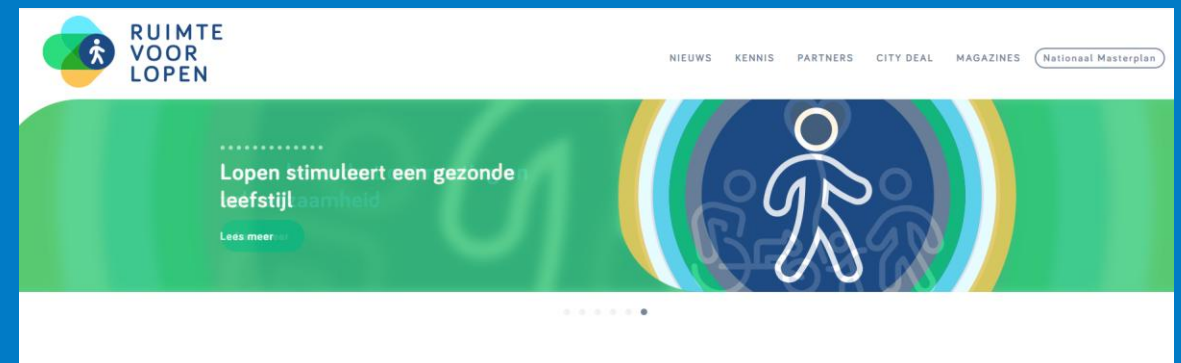
Dat.mobility
ADVANCING ANALYTICS

Platform Ruimte voor Lopen

- Opgericht in 2019 met meer dan 30 organisaties bestaande uit overheden, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties.
- Doelstelling:
 - Bevorderen van lopen door betere en veiligere wandelomgevingen te creëren.
 - Door:
 - Verbeteren infrastructuur
 - Vergroten bewustwording waarde van lopen
 - Stimuleren van samenwerking

Veilig van deur tot deur

Het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030:
Een gezamenlijke visie op aanpak verkeersveiligheidsbeleid

Verkeersveiligheid

- › *Nulambitie 2050:*
Elk verkeersslachtoffer is er één te veel
- › Structurele samenwerking tussen Rijk, provincies, gemeenten én maatschappelijke partners
- › Uitvoeringsagenda:
Landelijk Actieplan verkeersveiligheid

Voetgangersveiligheid

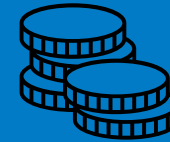
- › *Verkeersongevallen*: rijdend voertuig betrokken
- › *Enkelvoudige* voetgangersongevallen: valpartij
- › Sociale veiligheid

Ondersteuning medeoverheden

- › Investeringsimpuls verkeersveiligheid:
financiële ondersteuning
- › Dataportaal: openbare data over
verkeersveiligheid

Ondersteuning medeoverheden: kennis

- › Richtlijnen CROW, bijvoorbeeld:
 - Ontwerpwijze voetgangers
 - Verkennende studie zebrapaden
- › Kennisdocumenten SWOV
- › Onderzoek voetgangersongevallen VeiligheidNL

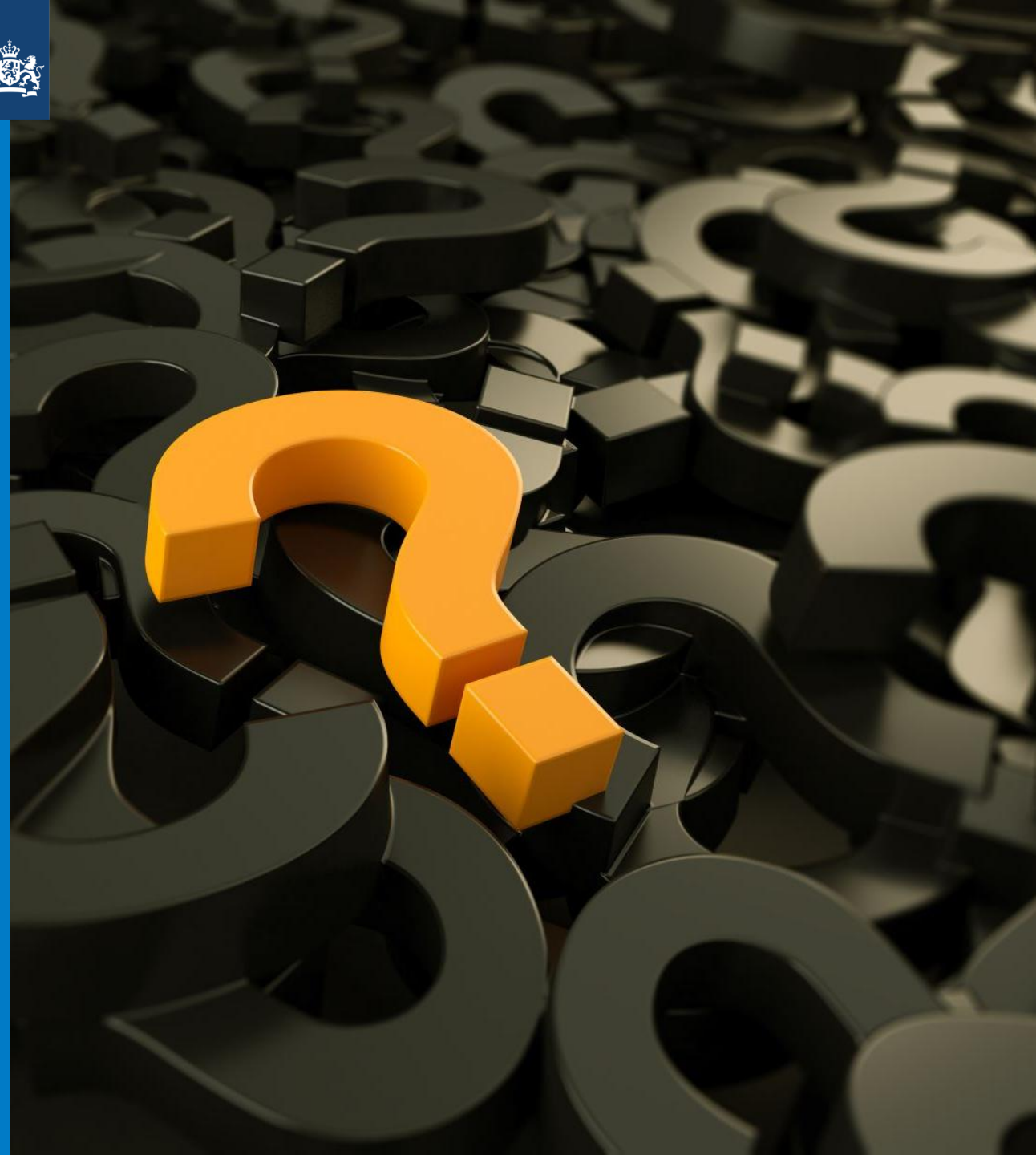

Toekomst

- › Blijvende betrokkenheid Nationaal Masterplan Lopen
- › Dossieronderzoek SWOV dodelijke verkeersongevallen voetgangers
- › Nieuwe financiële impuls?

Vragen?

Netwerkbijeenkomst 'Zorgen voor een beter voetgangersbeleid'

16 april 2026

Expertteam Voetgangersdomein Wandelnet

Nationaal Masterplan Lopen – Wandelnet & MENSenSTRAAT

- Bij start Nationaal Masterplan lopen Wandelnet en MENSenSTRAAT als aparte organisaties betrokken
- Gezamenlijk betrokken bij 19 van de 30 acties
- (Te) grote tijdsinvestering voor organisaties
- Verdeling tussen acties vanuit het Expertteam Voetgangersdomein en acties Wandelnet-breed

Nationaal Masterplan Lopen – Huidige focus Expertteam

Actie 1 – Registratie van verkeers- en valongevallen met voetgangers verbreden en verbeteren

Actie 3 – Vergroten van eigenaarschap en samenwerking rond lopen door bestuur en politiek

Actie 16 – Laagdrempelig inzichtelijk maken hoe de voetganger nu verankerd is in landelijke wet- en regelgeving en verkennen van benodigde wijzigingen in wet- en regelgeving om meer ruimte voor de voetganger te maken

Actie 17 – Wegwijzer voor gemeenten maken over obstakelvrije ruimte op voetpaden

Actie 22 – Bundelen en door-ontwikkelen van kennis over voetgangersnetwerkaarten

Actie 23a – Overzicht en aanpak maken van fysieke barrières voor voetgangers. Landelijk spoor: verankering in strategische documenten zoals NOVEX

Actie 24 – Kennis ontwikkelen en verspreiden over veilig en snel oversteken

Actie 27 – Handreiking voor decentrale overheden en ontwikkelaars maken m.b.t. lopen in gebiedsontwikkeling

Nationaal Masterplan Lopen – Wat brengt het ons?

- Samenwerking met andere stakeholders
- Betrokkenheid relevante overheidsorganisaties en –partijen
- Toenemende aandacht voor relevante issues zoals voetgangersongevallen, voetgangersveiligheid en veilige, bruikbare en aantrekkelijke loopinfrastructuur en ontmoetingsplekken

Koffiepauze

Netwerkbijeenkomst Wandelnet

16 april 2026

Even voorstellen

Marijn Veraart

1,5 jaar werkzaam bij CROW

Thema's

- Voetgangers & Toegankelijkheid
- Klimaatadaptatie

Opleiding: Metropolitan Analysis, Design & Engineering
(duurzame stedelijke ontwikkeling)

Inhoudsopgave

- Ontwerpwijzer Voetgangers
- Breedte van voetpaden
- NML Actie 17

Ontwerpwijzer Voetgangers

Gepubliceerd in 2023 (digitaal) en 2024 (papier)

Standaardwerk voor voetgangers- **beleid** > ontwerp > beheer

1. Inleiding
2. De ontwikkeling van lopen
3. Effectief voetgangersbeleid als basis
4. Wet- en regelgeving
5. Loopvriendelijk ontwerpen
6. Voetgangersnetwerken
7. Inrichting routesegmenten
8. Oversteekvoorzieningen
9. Beheer, monitoring, onderhoud en handhaving

Ontwerpwijzer Voetgangers

Gepubliceerd in 2023 (digitaal) en 2024 (papier)

Standaardwerk voor voetgangers- **beleid** > **ontwerp** > **beheer**

1. Inleiding
2. De ontwikkeling van lopen
3. Effectief voetgangersbeleid als basis
4. Wet- en regelgeving
5. Loopvriendelijk ontwerpen
6. Voetgangersnetwerken
7. Inrichting routesegmenten
8. Oversteekvoorzieningen
9. Beheer, monitoring, onderhoud en handhaving

Leidraad breedte van voetpaden

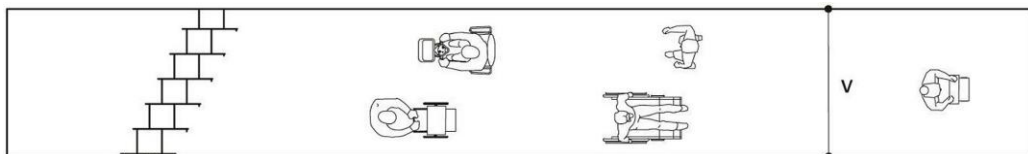
Leidraad
breedte van voetpaden

Doel van deze publicatie is tweeledig:

1. De aanbevelingen voor de breedte van voetpaden in verschillende situaties op een rij te zetten en te verduidelijken.
2. Bijdragen aan de bewustwording van het belang van voldoende brede voetpaden bij het verdelen van ruimte.

Leidraad breedte van voetpaden

Toeassingsgebied

- ★ aan beide zijden van een straat
- ◆ niet in erf

Uitvoering

- bij aanliggend pad, niveauverschil van 0,08 à 0,12 m met rijbaan aanbrengen (trottoir)
- trottoirband bij gemengd verkeer in beginsel (nagenoeg) verticaal (tegen parkeren en rijden op trottoir)
- trottoirband bij fietspad en -strook in beginsel vergevingsgezind aanleggen (zie paragraaf 17.3.8)
- op plaatsen waar mensen oversteken trottoir-/afritten aanbrengen. (zie paragraaf 14.1.2)
- verharding (en afwatering)

Maatvoering

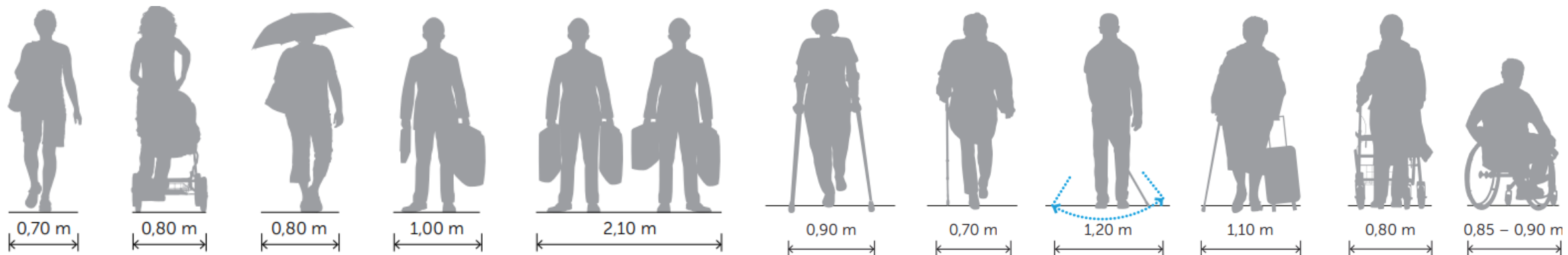
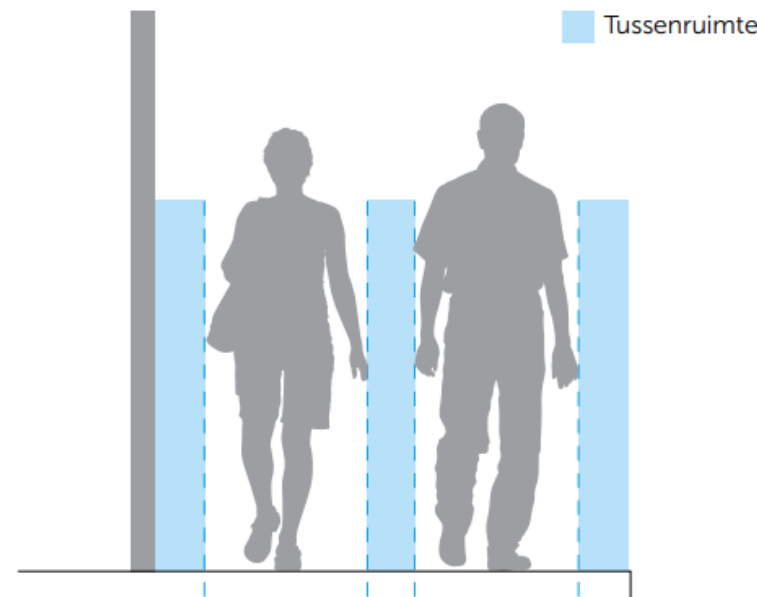
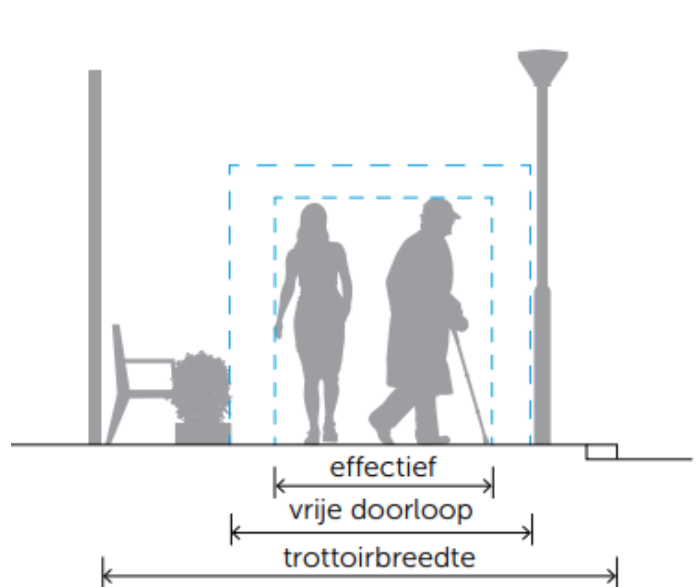
- $v \geq 2,00$ m, afhankelijk van:
 - beschikbare totale wegbreedte
 - intensiteit voetgangersverkeer
 - gewenste kwaliteit (vanaf een breedte van 1,80 m kan een rolstoel een tegemoetkomende rolstoel, scootmobiel of kinderwagen passeren)
 - $> 1,20$ m, bij vernauwingen korter dan 10 m
 - $> 0,90$ m, bij 'harde' puntenvernauwingen (lichtmasten, verkeersborden)
- oppervlakoneffenheden $\leq 0,005$ m
- keerplekken (scootmobiel) $\geq 2,1$ m om de 100 m
- vrije hoogte 2,30 m zie paragraaf 14.1.19 obstakelvrij (zonneschermen, reclameborden, verlichting, verkeersborden)
- dwarshelling $\leq 1 : 50$

Huidige aanbeveling voor elk voetpad was:
>2,00 m vrije doorloopruimte

Terwijl de ontwerpwijzer beschrijft 3 type netwerken:

- Basisnetwerk
- Hoofdnetwerk
- Groene, ontspannen netwerk

Leidraad breedte van voetpaden

Leidraad breedte van voetpaden

Verrekenen op frequentie via RAW-hoofdcode 83.81.26

Verharding	open verharding-elementenverharding-voegwijdte			
A+	A	B	C	D
				
Er is geen voegwijdte. Er is geen schade volgens de CROW-systematiek voor wegbeheer.	Er is lichte voegwijdte. Er is enige schade volgens de CROW-systematiek voor wegbeheer.	Er is enige voegwijdte. De waarschuwingsgrens van de CROW-systematiek voor wegbeheer is overschreden.	Er is aanzienlijke voegwijdte. De richtlijn van de CROW-systematiek voor wegbeheer is overschreden.	Er is grote voegwijdte. De richtlijn van de CROW-systematiek voor wegbeheer is met meer dan één klasse overschreden. Er is sprake van onderhoudsachterstand.
voegwijdte ≤ 5 mm	voegwijdte ≤ 10 mm	voegwijdte ≤ 20 mm	voegwijdte ≤ 20 mm	voegwijdte > 20 mm
omvang voegwijdte n.v.t.	omvang voegwijdte n.v.t.	omvang voegwijdte < 5% per 100 m ¹	omvang voegwijdte > 5% per 100 m ¹	omvang voegwijdte n.v.t.

Meetinstructie: Wegbeheer

Koppeling met beheer:

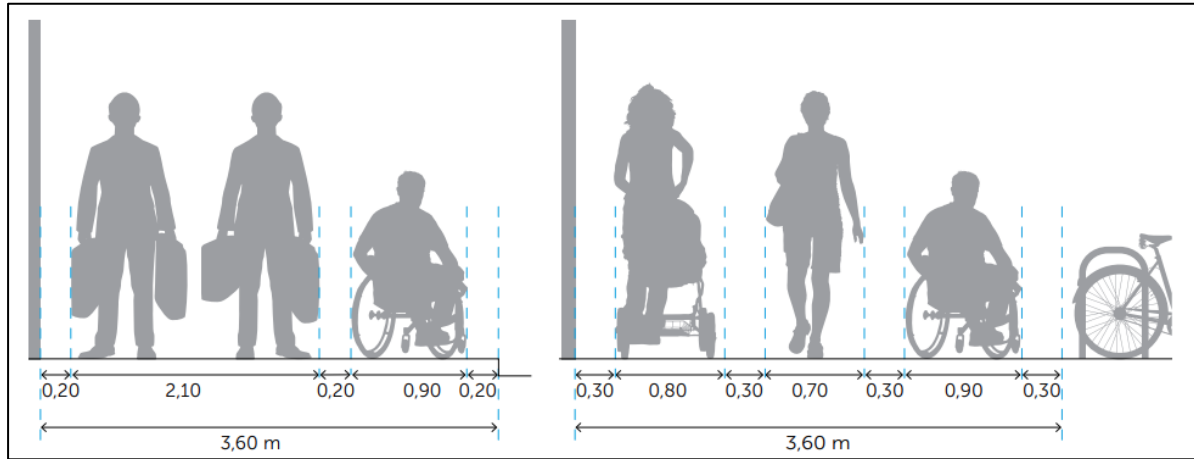
- Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte (KOR)
- 5 Kwaliteitsniveaus
 - Niveau A+ (hoofdnetwerk)
 - Niveau A (hoofdnetwerk)
 - Niveau B (Basisnetwerk)
 - Niveau C (Onwenselijk)
 - Niveau D (Ontoegankelijk)

Leidraad breedte van voetpaden

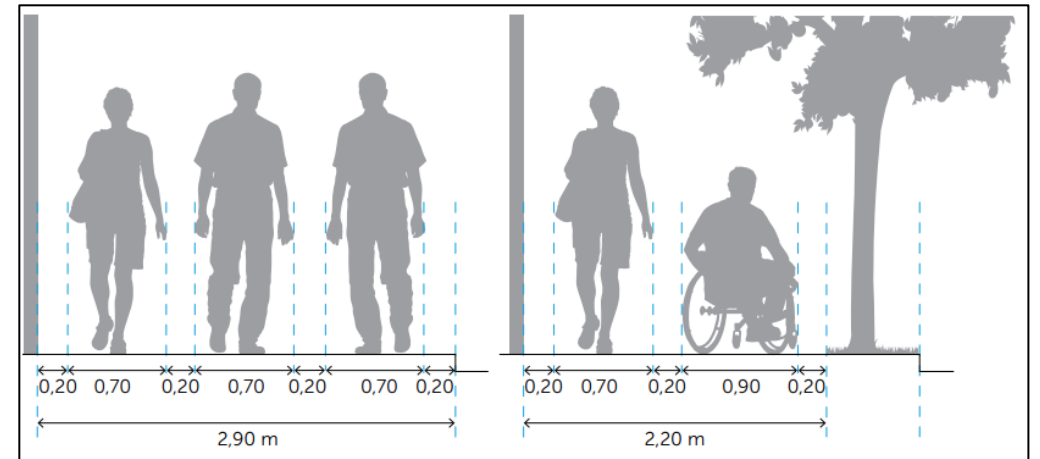
Kwaliteitsniveaus loopruimte					
Kwaliteitsniveau	Niveau A+ Helemaal vrij lopen	Niveau A Ongehinderd lopen	Niveau B Beperkt gehinderd lopen	Niveau C Geforceerd lopen	Niveau D Ernstig belemmerd
Toepassing in voetgangersnetwerk	Hoofdnetwerk extra kwaliteit	Hoofdnetwerk	Basisnetwerk	Ongewenst	Ongewenst
Beschrijving	Er is een brede loopruimte, waar 3 voetgangers met extra schikruimte kunnen lopen, zonder hinder door obstakels, puntvernauwingen of hoogtebeperkingen	Er is voldoende loopruimte voor 3 normvoetgangers naast elkaar. Bij vernauwingen is het nog steeds mogelijk voor een normvoetganger en een rolstoelgebruiker om elkaar gemakkelijk te passeren	Er is voldoende loopruimte voor 2 normvoetgangers om elkaar te passeren, en net voldoende voor rolstoelgebruikers. Er is enige hinder door obstakels, puntvernauwingen en/of hoogtebeperkingen	Er is onvoldoende loopruimte voor voetgangers om elkaar zonder hinder te passeren. Passeren is niet mogelijk voor rolstoelgebruikers. Er is hinder door obstakels, puntvernauwingen en/of hoogtebeperkingen	De looproute is niet toegankelijk door onvoldoende obstakelvrije loopruimte over een deel of de hele lengte van de route. Er is geen veilig alternatief
Vrije loopruimte (ex. trottoirband)	> 3,60 m	> 2,90 m	> 2,00 m	> 1,50 m	< 1,50 m
Vrije loopruimte bij (punt)vernauwingen	> 3,60 m	> 2,20 m	> 1,20 m, incidenteel 0,90 m	> 0,90 m	< 0,90 m
Frequentie puntvernauwingen	Geen vernauwingen	> elke 50 m	> elke 50 m	> elke 50 m	< elke 50 m

Leidraad breedte van voetpaden

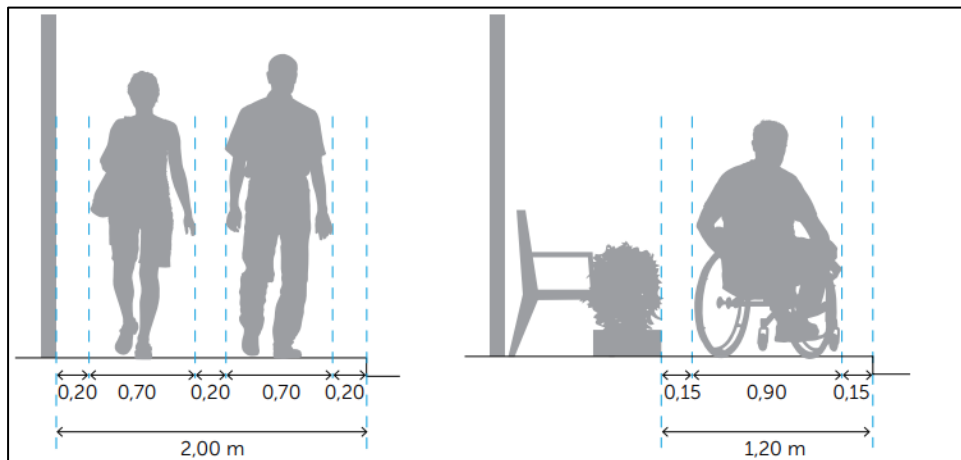
Niveau A+ (hoofdnetwerk)

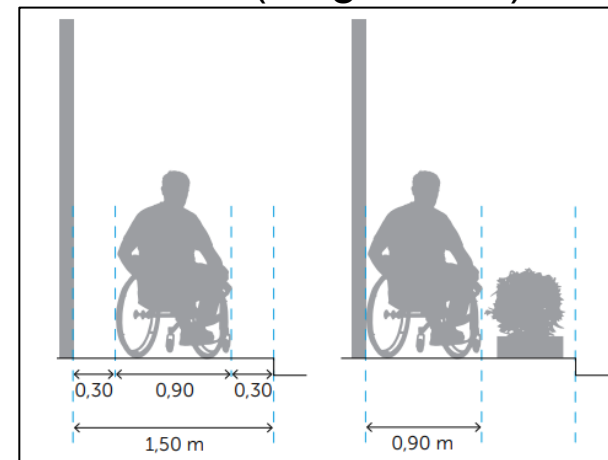
Niveau A (hoofdnetwerk)

Niveau B (basisnetwerk)

Niveau C (Ongewenst)

Nationaal Masterplan Lopen actie 17: Obstakels op voetpaden

Nationaal Masterplan Lopen actie 17: Obstakels op voetpaden

Nationaal Masterplan Lopen actie 17: Obstakels op voetpaden

Fotoboek met goede en slechte voorbeelden van obstakels

- 27 categorieën
- 7 clusters
- Verschillende rollen van (met name) wegbeheerder
 - Beleidsmaker
 - Ontwerper
 - Beheerder
 - Handhaver
 - (Nuts)bedrijf

Cluster	Categorie obstakels
Afval	bovengrondse containers
	grote rolcontainers bedrijfsafval
	ondergrondse containers
	rolcontainers huisafval
Groen / beheer	Geveltuin
	Onderhoud
	ten koste van voetpad
Veilig & toegankelijk	Stoepranden en valgevaar
	Trappen bij hoogteverschillen
	Zichtlijnen geblokkeerd
	Geleidelijnen
Parkeren	Auto
	Fiets
	Deelvoertuigen
Publiek privaat	Nutsvoorzieningen
	Openbare laadpalen
	Privé laadvoorzieningen
	Reclameborden
	Terrassen
Straatontwerp	Hekwerken
	Lantaarnpalen en markeerpaaltjes
	Stoep als restruimte
	Straatmeubilair
Tijdsgebonden	Tijdelijke voorzieningen
	Weersgerelateerde voorzieningen
	Werkzaamheden gebouw
	Werkzaamheden infra

Relevante CROW publicaties

- [Ontwerpwijzer Voetgangers](#) (2023) (Ook in het [Engels](#))
- [Leidraad breedte van voetpaden](#) (2026)
- [Leidraad toegankelijkheid](#) (2026)
- [STOMP in de praktijk](#) (2025)
- [Leidraad effectmeting loopmaatregelen](#) (2025)
- [Laadkabels en laadpalen, hoe houdt je het trottoir veilig en toegankelijk?](#) (2025)
- [Verkenning baten loopvriendelijke gebiedsontwikkeling](#) (2025)
- Leidraad voetgangers in woonstraten (bijna uit!)

Bedankt voor jullie aandacht

Welke obstakels zagen jullie vanmorgen bij de excursie?

✉ info@crow.nl

☎ 0318 69 53 00

in [LinkedIn](#)

📄 [CROW nieuwsbrieven](#)

Wrap-up & afsluiting

